

Notat

Orientering om anbefalingerne i Tranæsrapporten

Socialudvalget bestilte på budgetseminaret en orientering om Ekspertudvalget på Socialområdets rapport "Anbefalinger til en bæredygtig og økonomisk udvikling på socialområdet" fra april 2024 (også kaldet Tranæsrapporten).

Ekspertudvalget på socialområdet (Tranæsudvalget) blev nedsat i forbindelse med kommuneøkonomiaftalen for 2022. Baggrunden for nedsættelse af det uafhængige udvalg var det stigende udgiftspres på socialområdet, som presser kommunernes økonomi. Udvalget havde til opgave at komme med en række anbefalinger til, hvordan man fremadrettet kan sikre en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet.

Ekspertudvalgets anbefalinger skulle ifølge kommissoriet belyse følgende 5 temaer:

1. Vi skal vide, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser
2. Vi skal vide hvilken forebyggelse, der kan hjælpe borgeren, før problemerne vokser
3. Fokus på kerneopgaven
4. Vi skal gøre det, der virker
5. Progression for borgeren

Udvalget præsenterede i deres endelige rapport i alt 19 anbefalinger. Anbefalingerne drejede sig bl.a. om:

- En revision af serviceloven med fokus på bl.a. inddragelse af borgeren i egen sag, helhedsfokus og tydeliggørelse af, at økonomiske hensyn må tillægges vægt
- Et nyt takstsystem for socialområdet
- Hensigtsmæssig udvikling af botilbudskapaciteten
- Forsøg med resultatbetalingsfond til bedre forebyggelse
- Regelforenklinger i sagsbehandlingen (bl.a. regler vedr. BPA (Borgerstyret Personlig Assistance) og tabt arbejdsfortjeneste)
- Ny forenklet model for Socialtilsynets tilsyn

En del af anbefalingerne lå i forlængelse af ekspertudvalgets første delrapport fra maj 2023.

17-03-2026

Sagsnummer i F2
2026 - 6649

Dokumentnummer i F2

Sagsnummer i eDoc
2026-0112842

Den fulde rapport fra april 2024 kan findes via dette link:
<https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/apr/ekspertudvalg-praesenterer-endelige-anbefalinger-til-socialomraadet>

Som bilag er vedlagt et ældre notat med et samlet overblik over de 19 anbefalinger, som blev udarbejdet af Socialforvaltningen til socialborgmesteren i 2024 efter Tranæsrapporten blev offentliggjort.

Opfølgning på anbefalingerne

Flere af Ekspertudvalgets anbefalinger er omsat i politiske aftaler. De fremhævede initiativer nedenfor giver et billede af hvordan anbefalingerne er omsat til politik, men skal ikke ses som en udtømmende liste over alle de initiativer, der er fremsat på baggrund af Ekspertudvalgets anbefalinger.

Kommuneøkonomiaftalen for 2024 (indgået maj 2023)

Regeringen (SVM) og KL blev i forbindelse med kommuneøkonomiaftalen for 2024 enige om at gennemføre en række af Ekspertudvalgets anbefalinger fra den første delrapport, bl.a. etableringen af en lånepulje i 2024-2026 til udvidelse af den kommunale botilbudskapacitet, indførelsen af en beløbsgrænse for alternative tilbud, takstlofter på tilbud underlagt selvmøderprincippet og nytænkning af merudgiftsydelsen.

Kommuneøkonomiaftalen for 2025 (indgået maj 2024)

Regeringen (SVM) og KL indgik som led i forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2025 en delaftale på det specialiserede socialområde: "En bæredygtig udvikling af socialområdet". Aftalen indebar en realisering af anbefalingerne vedrørende etablering af offentlige botilbuds pladser med fokus på borgere med særligt komplekse behov og udfordringer, herunder borgere, der har en udadreagerende adfærd, samt udvikling af nyt takstsystemet for sociale tilbud, bl.a. med inspiration fra andre velfærdsområder.

Rammeaftalen om handicapområdet (indgået maj 2024)

Regeringen (SVM) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre indgik i maj 2024 en rammeaftale om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet. Aftalen blev udviklet i dialog med samarbejdsforummet Sammen om Handicap. Rammeaftalen bestod af 25 elementer, bl.a. revidering af serviceloven, udvikling af et nyt takstsystem for socialområdet, revisionen af magtanvendelsesreglerne og en ny model for tilsyn med sociale tilbud.

Flere af de fremhævede initiativer er realiseret. Det gælder indførelsen af en beløbsgrænse for alternative tilbud, nytænkning af merudgiftsydelsen (som i dag hedder kompensationsydelsen), revision af magtanvendelsesreglerne samt en ny tilsynsmodel for sociale tilbud. Dog er initiativerne vedrørende takstlofter på tilbud underlagt selvmøderprincippet samt et nyt takstsystem for sociale tilbud ikke

realiseret endnu. Det samme gælder initiativet vedrørende revidering af serviceloven.

Det daværende Socialudvalg blev i februar 2025 med en status på afbureaukratisering i Socialforvaltningen orienteret om status på implementeringen af initiativerne på socialområdet i delaftalen på det specialiserede socialområde og rammeaftalen for handicapområdet. Orienteringen kan findes via dette link: [Status på afbureaukratisering i Socialforvaltningen februar 2025 | Københavns Kommune](#)

Ekspertudvalgets anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet

Oversigt over Ekspertudvalgets 19 anbefalinger

Spor 1 - Vi skal vide, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser

22-04-2024

Sagsnummer I F2
2024 - 7125

Dokumentnummer i F2

Sagsnummer i eDoc
2024-0126415

Sagsbehandler
Ida Tronier Thomasberg

1. Revision af serviceloven:

Ekspertudvalget anbefaler, at serviceloven revideres mhp.:

- Inddragelse af borgerens perspektiv:
 - Skal styrke borgens livssituation.
 - Skal bidrage til en bedre forståelse af, hvilken støtte der bedst afhjælper borgerens udfordringer.
- Progression og depression:
 - Skal sikre et fokus på, hvordan man kan støtte borgeren i at udvikle sig til at blive mere selvhjulpent, og dermed i videst mulige omfang kan leve hvor og hvordan borgeren selv ønsker det.
 - Hvis forbedring ikke er muligt, skal der sikres et fokus på, hvordan man sænker hastigheden af den depression, borgerens handicap eller udfordringer uafværgeligt vil føre til, for at sikre at det selvstændige liv kan opretholdes så længe som muligt.
- Økonomiske hensyn:
 - Servicelovens ordlyd bør i højere grad understøtte kommunernes inddragelse af økonomiske hensyn i valg af tilbud og indsatser.
 - Formålet er at tydeliggøre, at økonomi er et sagligt hensyn, og at kommunen gerne må vælge den billigste af flere indsatser, der ud fra en faglig vurdering sikrer den støtte og udvikling, borgeren har behov for og dermed ret til.
 - Ændringen skal således tydeliggøre, at økonomi er et legitimt hensyn, og hvordan dette skal forstås.

2. Tydeliggørelse af rækkevidden for servicelovens reglers anvendelse

Ekspertudvalget anbefaler, at rækkevidden for servicelovens bestemmelser tydeliggøres ift.:

- Øget klarhed i lovgivningen:
 - Fremadrettet sikring af større klarhed om grænserne for de enkelte lovbestemmelseres anvendelse, når ny lovgivning formuleres.
 - Det kan fx være klarere beskrivelser af rammerne for kommunernes skønsudøvelse, samt klarere

Socialpolitik og Udvikling
Bernstorffsgade 17
1577 København V

Ekspertudvalget anbefaler, at der etableres en ny struktur for takstsystemet for sociale tilbud:

- Takstsystemet bør ændres til et system med en højere grad af standardisering og ensartethed i takstfastsættelsen.
- Et nyt takstsystem skal understøtte:
 - Gennemsigtigheden i koblingen mellem indsats og pris → sikre viden om den konkrete indsats, der betales for.
 - Sammenlignelighed → kommunerne skal på et oplyst grundlag kunne vælge alternativer, når der findes forskellige leverandører.
 - Tage højde for forskelle i specialiserings- og kompleksitetsniveau i indsatserne → sikre, at sammenlignelige indsatser for borgere i samme målgruppe takseres efter ens forudsætninger.
 - Regulering af prisfastsættelsen for botilbud → kunne kompensere for manglende konkurrence, fx understøtte takstlofter, standardiserede takstelementer, centralt fastsatte vejledende takstniveauer mv.
 - Incitamentter til at arbejde med progression eller med at modvirke degression for borgeren → leverandørerne får en tilskyndelse til at bidrage hertil, når det er muligt.

5. Udvikling af botilbudskapaciteten

- Ekspertudvalget anbefaler, at der gennemføres en undersøgelse af de økonomiske og lovgivningsmæssige rammer forbundet med etablering, drift og anvendelse af henholdsvis botilbudslignende tilbud etableret i boliger efter almenboliglovens § 105 og botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108
- Analysen skal bl.a.:
 - Klarlægge mulige potentialer for forbedringer, så de lovgivningsmæssige rammer kan understøtte en mere hensigtsmæssig udvikling i botilbudskapaciteten på sigt.
 - Afdække muligheder for en mere fleksibel udnyttelse af botilbudslignende tilbud etableret i boliger opført efter almenboligloven.
- Øget vejledning til kommunerne om de aktuelle muligheder for en mere fleksibel udnyttelse af botilbudslignende tilbud, etableret i boliger opført efter almenboligloven inden for den eksisterende lovgivningsmæssige ramme.

6. Bedre match mellem borger og botilbud

Ekspertudvalget anbefaler fire tiltag som skal understøtte bedre match mellem borger og botilbud:

- Øget anvendelse af fleksible botilbudspladser:
 - De eksisterende muligheder for at få botilbudspladser godkendt efter både servicelovens §§ 107 og 108 skal anvendes i højere grad, så den samlede kapacitet vil kunne bruges mere fleksibelt fremadrettet.
- Indførelse af mulighed for at målrette botilbud i serviceloven:

- Der skal ses på mulighederne for at skabe flere typer af målrettede botilbud, som det kendes fra servicelovens § 108 a.
- Skabe hjemmel til at målrette botilbud til borgere ud fra sagligt begrundede objektive kriterier, fx for borgere inden for et bestemt aldersinterval eller målrettet borgere med bestemte sociale udfordringer.
 - Større fleksibilitet i reglerne om flytning uden samtykke i serviceloven.
- Øget praksisorienteret oplysning til kommunerne vedrørende flytning uden samtykke efter servicelovens § 129.

7. Revision af magtanvendelsesreglerne

- I revisionen af magtanvendelsesreglerne skal der tages hensyn til lovgivningsmæssige udfordringer og dilemmaer under følgende fem temaer:
 - U hensigtsmæssige barrierer for brug af velfærdsteknologi.
 - Øget sikkerhed for borgere og personale ved begrænsning af adgang til personfarlige genstande.
 - Trygge rammer for borgere ved aflåsning af døre til udearealer.
 - Øgede muligheder for flytning, når borger ikke kan samtykke.
 - Mindre bureaukrati ved klogere indretning af dokumentationskrav.

8. Bedre styring på krisecenterområdet

- Ekspertudvalget anbefaler at det undersøges nærmere, hvordan man bedre kan understøtte overgangen til en selvstændig tilværelse uden vold efter endt krisecenterophold. Undersøgelsen skal tage hensyn til, at det fortsat skal være muligt at henvende sig akut og uden forudgående kommu

Spor 2 - Vi skal vide hvilken forebyggelse, der kan hjælpe borgeren, før problemerne vokser

9. Øget fleksibilitet for tilpasning af forebyggende indsatser efter barnets behov

- Ekspertudvalget anbefaler, at der gives mulighed for samtidig visitation til et antal udvalgte indsatser efter barnets lov, så kommunerne hurtigere og mere effektivt kan tilpasse den forebyggende indsats til børn, unge og familier med særlige behov for hjælp og støtte.
- Det skal afdækkes, om lignende former for fleksibilitet kan indbygges i forebyggende indsatser til udsatte voksne og personer med funktionsnedsættelse.

10. Større fokus på understøttelse af overgangen til voksenlivet for udsatte unge

- Ekspertudvalget anbefaler, at i den nytænkning af området for ungestøtte som blev aftalt i forbindelse med "Børnene

Først" bør indgå en udvidelse og tydeliggørelse af kommunernes indsatspalette for ungestøtte i barnets lov § 114.

- Det gælder bl.a. ift. kommunens samlede indsats for bolig, uddannelse mv. for den unge.

11. Etablering af en statslig resultatbetalingsfond

- Udvalget anbefaler, at der på forsøgsbasis skal etableres en resultatbetalingsfond, der på et afgrænset område giver mulighed for at indgå aftale med flere kommuner om at udbetale budgetgevinster for de offentlige kasser.

12. Opbyggelse og udbredelse af viden om forebyggende indsatser

- Udvalget anbefaler opbygning af en mere praksisnær viden om forebyggende og omkostningseffektive indsatser med en dokumenteret effekt mht. at forebygge udvikling eller forværring af problemstillinger hos de forskellige målgrupper.
- Herunder også mere systematisk opsamling og udbredelse af eksisterende viden om forebyggende indsatser til de forskellige målgrupper på socialområdet.
 - Fx via platformen social.dk og vidensbanker som Viden På Tværs (VPT) og Socialt Udviklingscenter (SUS).

Spor 3 - Fokus på kerneopgaven

13. Regelforenklinger i sagsbehandlingen og mere tid til kerneopgaven

- Udvalget anbefaler, at det eksisterende regel- og visitationsgrundlag, herunder tildelingsprocedurer og -kriterier for borgerstyret personlig assistance (BPA) og tabt arbejdsfortjeneste skal forenkles.
- Udvalget anbefaler også, at det afdækkes, hvorvidt en forenkling af visitationen til hjælpemidler inspireret af regeringens forslag om en positivliste på ældreområdet også vil kunne fungere på socialområdet.

14. Forenkling af tilsyn gennem ny model for socialtilsynets tilsyn med sociale tilbud

- Udvalget anbefaler at der etableres en ny model for socialtilsynet, som målretter socialtilsynets midler og indsats på de sociale tilbud → tilsynene skal i højere grad fokuseres der, hvor udfordringen er størst, bl.a. for at frigive tid til kerneopgaven
- Den nye model for socialtilsynenes tilsyn skal baseres på en gennemgribende revision og forenkling af kvalitetsmodellen, hvor man bl.a. overgår til en binær score (godkendt/ikke godkendt), samt en mere risikobaseret udvælgelse, som også kan indebære, at man afskaffer det lovpligtige årlige tilsynsbesøg.

Spor 4 - Vi skal gøre det, der virker

15. Ny og sammenhængende forskningsstrategi på socialområdet

- Udvalget anbefaler ny forskningsstrategi på socialområdet
→ stærkere og mere sammenhængende forskningsmiljøer på området.
 - På forsøgsbasis i en 4-årig periode afsættes en pulje til at støtte praksisnær videnskabelig forskning på voksenområdet.
 - Som led heri uddeles 5-10 ph.d.-stipendier i praksisnær forskning på det sociale område

16. Ny data- og digitaliseringsstrategi på socialområdet for 2025-2030

- Udvalget anbefaler ift. udarbejdelse af en data- og digitaliseringsstrategi på socialområdet for 2025-2030 følgende:
 - Data: Initiativer der skal sikre en bedre faglig og økonomisk styring af socialområdet, herunder muligheden for at have sammenlignelige og individhenførbare data.
 - Digitalisering: Initiativer og retningslinjer, der sikrer øget digitalisering i dialogen mellem tilbud og myndighed samt på tværs af den offentlige sektor med henblik på en mere smidig, ensartet og sikker digital kommunikation på socialområdet.

17. En styrket formidling og anvendelse af viden i praksis

- Det anbefales at styrke formidling og anvendelse af eksisterende forskning samt anden viden på socialområdet i praksis.
- Ekspertudvalget ser potentialer i følgende konkrete tiltag:
 - At der dannes og vedligeholdes et overblik over den nyeste forskning på området samt viden fra aktører, såsom kommuner, civilsamfundsorganisationer mv.
 - At formidling af denne viden faciliteres, herunder at den eksisterende forskning bliver "oversat", så den løftes fra papiret og kan anvendes i praksisnære indsatser.
 - At der videreudvikles på, hvordan læringsindsatser og opkvalificering af medarbejdere i praksis faciliteres samt at dette foregår med en tydeligere kobling til forskning.

Spor 5 - Progression for borgeren

18. Omstilling mod recovery-orienteret tilgang

Udvalget anbefaler, at kommunerne på det samlede voksenområde fortsætter arbejdet med omstilling til Recovery-orienteret rehabilitering.

19. Standardiserede mål for livskvalitet og progression

Udvalget anbefaler, at der foretages en afdækning af erfaringerne med at anvende individuelle mål koblet med standardiserede målkategorier, som kan bruges til at følge borgerens livskvalitet og progression